

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LXXXVIII. De Essentia, Materia, Forma, Ministro, & Effectu
Sacramentorum in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

EX
TRACTATU
DE
SACRAMENTIS.

CASUS LXXXVIII.

De Essentia, Materia, Forma, Ministro & Effectu Sacramentorum in genere.

Actius pro cura pastoralis se
sistens interrogatur: 1. Quid
sit Sacramentum. 2. Quid
de Sacrificiis Veteris Testa-
menti; de lotionem pedum, missione Spiritus
Sancti. 3. Quot sint Sacramenta & quo-
ruplicita. 4. Quae sit materia & forma.
5. An sint de essentia; an ab eodem Mi-
nistro applicanda. 6. An necessariò co-
existant, & quomodo. 7. An liceat ad-
hibere materiam vel formam dubiam aut
probabilem. 8. - 9. Quid sit mutatio
substantialis materiae, vel formae; quid
de mutatione in voces non synonymas.
10. Quid de transpositione, subtractione,
additione vocum. 11. Quid de mutatio-
ne lingua in linguam, item de interruptio-
ne. 12. Quale peccatum sit voluntaria
mutatio. 13. An ea mutare possit Eccle-
sia. 14. Quis sit Minister. 15. Quae
in ipso requiratur intentio, & quid in du-
bio, an haec adfuerit. 16. Quid si habeat
intentiones oppositas. 17. Quid de in-
tentione conditionata. 18. Quid si sit
distractus. 19. Quid si sit in statu dis-
gratia. 20. Vel in tali statu distribuatur
Eucharistiam; vel exerceat actus Ordinis.
21. Quae sit obligatio Ministri tempore
peccati. 22. Quibus uti debeat preserva-
tivis vel cautelis; quid si sapius vocetur
ad eundem. 23. An liceat ei fugere, vagos,
infectos negligere, vel unum alteri præ-
ferre. 24. Quid sub incursu hostium.
25. An liceat Sacramentum petere ab ex-
communicato, suspensio, &c. 26. A pec-
catore. 27. Quae dispositio requiratur in
suscipiente. 28. Quae intentio, & an
Baptismus necessarius ad valorem reli-
quorum. 29. An Sacramentum dari pos-
sit inhabili, vel metu mortis simulari.
30. Quid de matrimonio. 31. An liceat
ministrare Sacramenta peccatori. 32. Quot
peccata committat consecrans in materiali.
33. An peccet contrahens matrimonium
cum peccatore. 34. An dari possit pec-
catori publico saltem metu mortis. 35. Quid
si crimen non sit notum omnibus presen-
tibus, vel solum sit notum in vicinia.
36. Quid si sit emendatus, sed non publi-
ce, vel de emendatione sit dubium. 37. Quid
R.D. Jansen Pars II. A de

2
de articulo mortis. 38. Quid si peccator occultè petat; quid si sciatur ex confessione. 39. Quid si publicè petat. 40. Quis sit effectus Sacramentorum & Sacramentalium? Pro Responf.

1. QUÆRES I. Quid sit Sacramentum?

R. Est signum sacrum, sensibile, practicum sanctitatis à Deo stabiliter institutum. Dicitur primò Signum; hoc est, ducens in cognitionem alicujus à se distincti, scilicet gratiæ, quam causat. Dicitur 2. Signum sacrum, id est, ad cultum Dei institutum. Dicitur 3. Sensibile, seu sensibus externis perceptibile; si enim Sacramentum non esset signum sensibile, non esset aptum significare homini, qui nihil percipit, nisi dependenter à sensibus, nec posset sensibilibiter discernere Ecclesiam veram à profana. Dicitur 4. Practicum sanctitatis, seu causativum gratiæ ex opere operato, id est, per sui usum & applicationem, non autem præcisè ex opere operantis, seu ex applicantis aut suscipientis merito. Dicitur 5. à Deo stabiliter institutum.

2. Quia sicut solus Deus vel Christus potest dare veram gratiam, sic & solus Dei est instituire signa stabilia & practica gratiæ; unde patet, Sacrificia Veteris Testamenti, esum Agni Paschalis, asperisionem sanguinis, &c. non fuisse vera Sacramenta, quia non causabant gratiam; & Circumcisio quamvis sustulerit peccatum originale per veram gratiam, quia tamen istam gratiam non causabat ex opere operato, sed in quantum erat professio fidei in Christum, ideo propriè

non fuit Sacramentum; idem tenet de Sacramentalibus in nova Lege, de benedictione panis, vini, cereorum, de consecratione Abbatum, Virginum, lotionem pedum, &c. quia non causant gratiam nisi ex merito & opere operantis. Item de verbis Christi ad Magdalenam: *Remittuntur tibi peccata tua.* Item de linguis igneis in Pentecoste: quia licet hæc causarint gratiam, tamen id non fecerunt ex instituto & stabiliter.

3. QUÆRES II. Quid de numero & divisione Sacramentorum?

R. I. Sacramenta sunt septem: *Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, Matrimonium.* Est de fide ex *Trid. sess. 2. c. 1. Ne dicas* cum hæreticis, id nulli haberi in Scriptura; nam R. Nulli etiam habetur, quod tantum sint tria vel quatuor, & tamen hoc credunt Adversarii; sufficiat igitur, quod ille numerus habeatur in Scripturis æquivalenter ex hoc, quod de singulis septem & non de pluribus dicant esse Sacramenta, & de iis constet per traditionem & definitionem Ecclesiæ.

II. Sacramenta dividuntur Primò in *Iterabilia*, quæ sæpius suscipi possunt, & sunt quatuor: *Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Matrimonium*; & *Iterabilia*, seu Characteristica, quæ semel validè suscepta iteratò suscipi nequeunt, eò quod imprimant characterem, id est, qualitatem indelebilem in anima suscipientis, per quam homo designatur servus, miles, vel minister Christi; sunt

sunt autem tria: *Baptismus*, *Confirmatio*, *Ordo*. Qui unum horum (nisi sit prudens dubium de valore) scienter iterat, peccat gravissimè, & nullum effectum consequitur. *Secundò*, in Sacramenta vivorum & mortuorum. *Vivorum* dicuntur, quæ in suscipiente supponunt primam gratiam, seu vitam spirituales animæ, & sunt quinque: *Confirmatio*, *Eucharistia*, *Extrema Unctio*, *Ordo*, *Matrimonium*; alia duo sunt mortuorum, velut *Pœnitentia* & *Baptismus*, quia non prærequirunt, sed ex sua institutione causant primam gratiam; per accidens tamen fieri potest, ut Sacramenta mortuorum causent secundam, & vivorum primam gratiam, ut si adultus perfectè contritus suscipiat Baptismaum, vel peccator Confirmationem cum sola attritione, quam bonâ fide judicat esse contritionem, vel eam credit sufficere. *S. Thom. 3. part. q. 79. art. 3.* *Tertio* in *Formata*, quæ in suscipiente actu causant suum effectum seu gratiam, quæ dicitur forma seu pulchritudo animæ; & *Informia*, quæ hunc effectum non causant, eò quòd ex parte subjecti sit obex seu impedimentum, ut si adultus suscipiat Baptismaum vel Matrimonium sine dolore de peccatis actualibus: An autem & qualiter Sacramenta remoto obice ad causandam gratiam reviviscant, quia parum ad praxin facit, Scholasticis relinquo. *Quartò*, in Sacramenta *Transcendentia*, & *Permanentia*; hæc consistunt in actione transeunte, v. g. ablutione, unctione: illa in re permanente, ut Eucharistia, &c.

QUÆRES III. Quid de materia & forma Sacramentorum, eorumque necessitate & similitudine?

re. Seq. 1. *Omnia Sacramenta perficiuntur rebus tanquam materiâ, & verbis tanquam formâ, & personâ Ministri conscientis cum intentione faciendi quod facit Ecclesia.* Sunt verba *Concil. Florent.* In Matrimonio, quia habet rationem contractûs, sufficiunt verba æquivalentia, id est nuptus vel alia signa consensum significantia; in aliis Sacramentis requiruntur verba formalia. 2. *Materia alia est remota, alia proxima. Remota est illa res, quæ per actionem Sacramentalem applicatur; Proxima est illa ipsa actio applicativa.* V. g. in Baptismo materia remota est aqua, proxima est ablutio; in Confirmatione remota est Chrisma, proxima unctio; in Eucharistia remota est panis & vinum, proxima Corpus & Sanguis Christi cum speciebus; in Pœnitentia materia remota sunt peccata post Baptismaum commissa, proxima sunt contritio, dolor, propositum, confessio; in Extrema Unctione remota est oleum, proxima ipsa unctio; in Ordine, remota materia sunt instrumenta, proxima traditio; in quibusdam remota sunt manus Episcopi, proxima earum impositio; in Matrimonio materia remota sunt corpora contrahentium, proxima eorum mutua traditio. 3. *Materia & forma ita sunt de necessitate Sacramentorum, ut horum uno deficiente vel substantialiter mutato deficiat Sacramentum.* *Florent. l.c. S. Tho. q. 60. art. 5.*

A 2. 4. Ma-

4. Materia & forma debent applicari ab eodem Ministro, ideòque si unus affundat aquam aut inungat, alter pronuntiet formam, Sacramentum est nullum, quia sensus formæ est falsus; nam hoc dicens verè non abluit vel inungit. *Diana, Dicastil. de Bapt. d. 1. n. 181.*

6. 5. Materia & forma debent esse simul, ita ut spectatà cuiusque Sacramenti naturà verba censeantur afficere materiam, de eaque verificari; in consecratione Eucharistiæ materia & forma debent coexistere physicè, ita ut eo tempore quo forma proferatur, materia consecranda sit præsens; hanc enim ut præsentem significant & demonstrant pronomina *Hoc & Hic.* *Meizg. tr. 15. d. 17. a. 2. Reiffenst. Theol. tr. 14. dist. 1. n. 29.* In aliis Sacramentis probabilius sufficit coexistentia moralis, seu talis conjunctio, ut verba communi iudicio adhuc censeantur verificari de materia, etsi non coexistent physicè, sed statim subsequantur vel antecedant; sicut ad veritatem hujus propositionis: *Bibo, sileo,* sufficit, quòd immediatè post vel ante prolata verba bibam, sileam; quia tamen *Cajet. Sum. Scot. in 4. dist. 6. q. 3.* etiam probabiliter requirunt coexistentiam physicam materiæ & formæ, erit mortale, si forma quoad unam sui partem physicè non coexistat materiæ, ut si verba Baptismi proferantur post finitam ablutionem, quia Sacramentum exponitur periculo nullitatis. Excipe Sacramentum Pœnitentiæ, in quo absolutio sequi potest confessionem, ita ut post

horam validè absolvatur confessus, etsi non licitè, nisi ex causa rationabili, ut dum apoplexiâ tactus ante unam vel plures horas petiit Confessarium. Ratio est, quòd absolutio sit sententia judicialis, quam antecedere debet accusatio seu confessio. Similiter in Matrimonio unius consensus tamdiu sequi potest, quamdiu durat alterius consensus, ut patet in Matrimonio contracto per procuratorem, quia Matrimonium sequitur naturam contractûs, *Tamb. lib. 1. cap. 1. §. 1. Spor. p. 1. Sac. n. 81.* Econtrà, si quis cœperit inungere infirmum, & quia inter ungendum putat esse mortuum, desistat, post horam autem videat eum vivere, reliquas unctiones addat, Sacramentum est nullum, quia hic requiritur major connexio. *La Croix L. 6. p. 1. n. 8.*

6. Adhibere formam vel materiam 7. dubiam vel probabilem, si certa aut tutior haberi possit, est mortale, quia Sacramentum sine causa exponitur periculo nullitatis, & suscipiens periculo carendi fructu. *Vid. cas. 3. n. 7.* Si Sacramentum sit necessarium vel Baptismus, Pœnitentia, & materia certa haberi non possit, sufficit probabilis & dubia, eamque adhibere in necessitate exigit charitas proximi. An verò liceat sequi opinionem probabilem, quando agitur de conditione ab Ecclesia supplebili, v. g. de jurisdictione absolvendi, dicam *cas. 99. n. 6. & cas. 106. n. 22.*

QUÆRES IV: Quid circa mutationem materiæ & formæ?

q. 1. Si materia vel forma mutetur sub-

Substantialiter, non fit Sacramentum, secus si tantum mutetur accidentaliter; Tunc autem materia dicitur mutari substantialiter, si secundum communem hominum acceptionem & usum nomine & ratione differat à materia à Christo instituta, quamvis fortè physicè sit eadem. Ut si in baptismo loco aquæ adhibeas glaciem, nivem; in Eucharistia loco panis pisti panem erudum: quia glacies vel nix antequam resolvantur, communi usu & æstimatione non veniunt nomine aquæ, neque massa eruda nomine & usu panis, etiamsi specie physicâ probabiliter non differant. Econtra vinum album & rubrum, quamvis forsan physicè differant, quia tamen communi usu & nomine conveniunt, utrumque est materia apta consecrationis. Materia dicitur accidentaliter mutari, si salvâ substantiâ aequaliter solum alteretur, ut si aqua in Baptismo vel vinum in consecratione tepescat.

§. 11. Substantialiter forma mutatur, si forma non retineat sensum & significationem, quam Christus per verba exprimi voluit; eodem verò sensu manente, mutatio erit solum accidentaliter. Est communis cum *D. Tho. art. 8.* Ex hac regula deduces sequentia: 1. Mutatio formæ in voces non omnino synonymas, est substantialis. *Suar. d. 2. §. 4. Dicast. d. 1. n. 179.* ut si loco Patris & Filii baptizans dicat: *In nomine Sanctissime Trinitatis: In nomine prime, secunde & tertie persone: In nomine Patris majoris, Filii minoris: In nominibus Patris & Filii: In nomine Creatoris, Redemptoris, Sanctificatoris:*

In nomine Patris, Filij, & B. V. Mariæ: significando æqualem auctoritatem. Ratio est, quia hæ formæ non habent eandem sensum, nec æquè clarè & distinctè exprimunt rationem Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, qualiter exprimitur per formam ordinariam. Vid. *Cas. seq. q. 1.* Similiter in Eucharistia est mutatio substantialis vel saltem dubia, si dicatur: *Hoc est Corpus Christi;* quia sic consecrans non loquitur in persona Christi. Item si dicatur: *Ecce Corpus meum;* quia tò ecce non ita videtur significare conversionem panis sicut tò hoc. 2. Mutatio in voces equivocas non invalidat Sacramentum, si verba equivoca ex circumstantijs vel intentione ministri determinentur ad sensum similem, ut tò hoc in Eucharistia, cum possit demonstrare multas hostias, per intentionem Ministri determinat hanc, & non illam. *Dicast. sup. Bernal d. 6. n. 35.* 3. Mutatio per transpositionem, subtractionem vel additionem verborum tunc est substantialis, quando non relinquit sensum à Christo institutum. 4. Repetitio vel corruptio vocum non semper est substantialis, maximè si fiat ex naturali balbutie vel ruditate, ut: *Ego bapt-bapt-ii-ii-20 te te te, &c.* Vel: *Bapzo in nomine Patria, Filia & Spiritua Sancta.* *Cap. reculerunt dist. 4. de consecrat.* Aut si quis non valens exprimere H & R dicat: *oc est Copus,* vel etiam *Colpus meum;* quia istæ voces à balbutiente corruptæ saltem ex secundaria institutione idem significant quod in aliis non corruptæ, *March. La Croix n. 36.* Nisi corruptio

fit tanta, ut audientes non possint sci-
re, quid loquens vellet significare,
vel corruptio vocum fieret studio;
tunc enim non censeretur habere se-
riam intentionem, vel putatur aliud

11. velle significare. 5. *Mutatio lingua
in linguam* per se est tantum accidental-
talis, etsi proferens eam non intel-
ligat, nunquam tamen est licita nisi
in solo Baptismo, quando Latina
lingua ignoratur. 6. *Interruptio* si sit
levis, non est substantialis, ut si
baptizans prolatis verbis: Ego te
baptizo, interponat: *Quid garruis?
Aqua est nimis frigida*, aut aliquoties
sternutat, oscitet, & statim subjungat:
In nomine Patris, & Filii, &c. quia
verba sequentia adhuc moraliter
unum sensum faciunt cum præce-
dentibus. Secus si interruptio sit no-
tabilis ad medium vel integrum qua-
drantem ob rationem contrariam,
ideoque tunc forma debet repeti.
S. Thom. q. 65. art. 8. Tamb. l.c.

12. 32. III. Mutare materiam vel for-
mam substantialiter est mortale, quia
Sacramentum in illis circumstantiis,
quibus causare deberet effectum, vo-
luntariè redditur nullum, quæ est
gravis irreverentia in Authorem Sa-
cramentorum: Mutatio accidentalis
si levis sit, ad summum est veniale;
ut si in Baptismo citra necessitatem
utaris aquâ calidâ vel linguâ vulgari,
Dicast. n. 131. Vel in forma Baptismi
aut Pœnitentiæ omittas *rd ego*, in
forma Eucharistiæ *rd enim*, modò ab-
sit contemptus. Mutatio accidentalis
notabilis est mortale, ut si Latinus
consecret in pane fermentato, aut

utatur formâ Græcâ vel linguâ vul-
gari, vel inungat in oleo prioris anni,
vel in Baptismo omittat *rd S. Dicast.
n. 117.* Vel in Baptismo omittantur
præcipuæ ceremoniæ. Item quando-
cunque materia vel forma redditur
dubia, &c. quia in his omnibus vel
notabiliter agitur contra præceptam
ab Ecclesia uniformitatem, vel Sa-
cramentum per materiam dubiam
exponitur periculo nullitatis.

32. IV. Nequidem Ecclesia potest 13.
materias vel formas Sacramentorum
formaliter mutare, potest tamen ma-
terialiter. Colligitur ex *Trid. sess. 21.
c. 2.* Ratio est, quia formaliter mu-
tare est facere, ut materia & forma
à Christo instituta non sit apta ad va-
lorem Sacramentorum, ut si vinum
de vite manens vinum fieret ineptum
consecrari, qualem potestatem nul-
libi Ecclesia legitur accepisse à Chri-
sto. Materialiter mutare est facere, ut
id, quod antea erat materia à Christo
requisita, induat aliam naturam, &
non maneat talis, qualem Christus
requisivit, ut si è vino fiat acetum,
quod etiam privatus facere potest.
Aut si contractus clandestinus antea
validus ex constitutione Ecclesiæ fiat
invalidus, & per consequens materia
inepta matrimonii. Item si Ecclesia
faciat, ut sola manuum impositio in
Ecclesia Græca habeat vim signifi-
candi potestatem Ordinis Sacerdota-
lis & Diaconatûs, non autem apud
Latinos.

14.
QUÆRES V. Quid circa *Mini-
strum, ejusque intentionem, attentionem
& dispositionem?*

31. I.

15. **12.** I. Minister ordinarius est solus homo viator, habens intentionem faciendi id, quod facit vera Christi Ecclesia. *Trid. sess. 7. c. 11. S. Thom. 9. 64. a. 7.* Intentio autem hic potest esse triplex, actualis, virtualis, habitualis. *Actualis* est actus voluntatis advertenter & perceptibiliter impetrans consecrationem Sacramenti. *Virtualis* est virtus ex priori actu relicta, quæ physice est actus tenuis & imperceptibilis, vi cuius quis pergit operari ad finem per intentionem actualem imperatum, hinc intentio virtualis tamdiu censetur perseverare, quamdiu ponuntur media ad intentum finem, ut si quis post intentionem consecrandi eat ad sacrificium, se lavet, vestiatur, legat Missam, quamvis toto tempore distractus, &c. hæc omnia diriguntur ab intentione virtuali. *Habitualis* est intentio præterita non retractata, nec in se, nec in virtute amplius existens, potestque esse in dormiente, ebrio, &c.

13. **12.** II. Non requiritur intentio actualis, etsi hæc sit optima, sed sufficit virtualis, non verò habitualis. Est communis cum Scot. *in 4. dist. 6. q. 6. Suar. disp. 13. sect. 3. Metzg. d. 23. art. 5.* Ratio primæ partis est, quòd sit moraliter impossibile semper habere actualem & expressam intentionem, cum nobis etiam invitis se ingerant distractiones, & obligatio semper habendi intentionem expressam exponeret homines innumeris scrupulis. Ratio secundæ partis est: Quòd intentio virtualis sufficiat ad orationem, vota, contractus; ergo etiam

ad conficienda Sacramenta. Tertia pars inde probatur, quòd intentio Ministri debeat imperare & influere in actionem Sacramentalem, eamque reddere humanam prudenterque positam nomine Christi, quòd facere non potest intentio habitualis, cum nec in se nec in aliqua sui virtute existat, possitque esse in dormiente, phrenetico, &c. Minister tamen prudenter dubitare non potest de intentione requisita, nisi eam studiosè omiserit vel exclusit. *Maur. 9. 78. n. 5.* Quia vult agere quòd solet, & quòd agunt similes ministri. Nec opus est corde vel ore dicere: *Intendo, volo, &c.* hæ enim scrupulosæ reflexiones magis devotionem impediunt, quam promovent, sed sufficit quòd quis exercitè attendat ad id, quòd facit.

16. **12.** III. Si in Ministro sint intentiones virtualiter oppositæ, v. g. Calvinista baptizans intendit facere quòd Christus, non autem quòd fieri vult Papa vel Romana Ecclesia. Item vult Matrimonium, sed non Sacramentum, tunc prævalebit ea intentio, quæ est appetitativè major, quòd à posteriori colliges, si Calvinista ita sit dispositus, ut si sciret idem esse quòd vult Christus & Papa, idem esse Matrimonium & Sacramentum, adhuc vellet baptizare, Matrimonium inire; prævalet intentio conficiendi Sacramentum. Secus si ita non est dispositus. *Lugo d. 8. §. 8. Metzg. l. c.* Ex simili ratione prævalet consecratio, si Sacerdos rudis per *hoc Corpus meum* intelligat suum Sacerdotis, quia prævalet intentio generalis significandi

candi, quod Christus instituit. Quod non tenet de eo, qui id malitiosè & scienter faceret, quia tunc prævaleret intentio non significandi Corpus Christi, sed suum. Si intentiones sint æquales, nullum est Sacramentum, quia neutra prævalet; si una contrariorum existat tantum habitualiter, altera verò actu existens imperet confectionem Sacramenti, hæc prævalet utpotè efficacior, quia sola habitualis Sacramentum causare non potest. *Bernal.d.17. n.182. La Croix n. 69.*

17. *Re. IV.* Intentio non debet esse *conditionata*, adeò ut Sacramenta nec licitè, nec validè conferri possint sub conditione de futuro suspensiva valoris; quia non est in potestate Ministri posita actione Sacramentali suspendere Sacramenti valorem, etsi tunc non intendat conferre Sacramentum validum, deinceps etiã non validabitur, sive conditio eveniat, sive non. Quare invalidè infantem baptizat obstetric sub conditione, si Parochus ante obitum non superveniat. *Spor. à n.128.* Excipe Matrimonium, quod habet naturam contractus, ideòque sicut aliorum contractuum, sic & Matrimonii valor suspendi potest usque ad eventum conditionis. Quòd si conditio sit de præsentem vel præterito, sed Ministro incerta, v. g. *Baptizo te, si Pastor sciat, si non sit domi*, est mortale eam adhibere, quia Sacramentum sine causa exponeretur periculo nullitatis. Aliud est de conditione Sacramento intrinseca; talis enim, si dubium sit de

dispositione, adhiberi potest & debet; ut, baptizo te, si non sis baptizatus; absolvo, si doleas, &c. tunc ab irreverentia excusat necessitas; sufficit autem tunc conditionem exprimere in animo; etiamsi consultum sit etiam exprimere verbo. *Dian.p.10. t.11. ref.55.*

18. *Re. V.* In Ministro etiam requiritur attentio: nam voluntaria distractio est peccatum, sed tantum veniale, nisi sit periculum aliquid notabile omittendi vel mutandi in materia aut forma. *Gob. in exp. t.1. n.97.* Et quamvis plurimi dicant esse mortale sub actuali consecratione Eucharistiae vel etiam per notabilem partem Canonis voluntariè distrahi, eò quòd hic videatur esse gravis irreverentia; nihilominus alii id valde probabiliter negant, modò non sit periculum aliquid omittendi, quale plerumque non est, quia tunc distractio nec ratione sui, nec ratione periculi erit mortalis irreverentia, neque ratione præsentiae Christi, aliàs voluntariè distrahi, etiam sub Communionem, erit mortale, quod est contra-communionem, nec debet astrui mortale sine ratione convincente, ut habet *communissimè, &c.*

19. *Re. VI.* In Ministro Sacramentum conficiente requiritur status gratiae, aliàs peccat mortaliter; sancta enim sunt sanctè tractanda, idque de Ministro ad hoc specialiter ordinato solemniter agente docent omnes cum *S. Th. q.64. a.6. in Corp.* De Ministro quolibet etiam ad hoc non ordinato docet *Laym. Coning, Castrop. hic*

hic p. 4. n. 10. *La Croix* n. 249. Quia videtur esse gravis irreverentia, si hostis Dei gerat personam Christi, & unâ cum eo coëfficiat Sacramentum causativum gratiæ: nihilominus valde probabiliter docent *S. Tho. a. cit. ad 3. Sayr. Suar. d. 16. s. 4. Illung, Reiffenst. à n. 45. Spor. n. 171. Metzger. a. 6. n. 4.* à peccato mortali saltem excusari laicos aut etiam clericos in necessitate baptizantes, absolventes, &c. non tantum tunc quando ob turbationem, perplexitatem, temporis brevitate se ad contritionem disponere non possunt, uti certum est, sed etiam aliàs, tum quia major est irreverentia, si Minister specialiter ad Sacramenta deputatus citra necessitatem illa in disgratia conficiat, quam si id faciat non deputatus, vel etiam deputatus in necessitate, tunc enim magis attenditur necessitas recipientis, quam dignitas Sacramenti. Hucusque sermo fuit de Ministro conficiente Sacramentum. Nam alios actus, quibus non fit Sacramentum, in disgratia exercere, ut Eucharistiam distribuere, circumferre, cum ea populo benedicere, non videtur mortale. *Sylv. Vasq. Lugo, Nuonius, Bernal d. 17. §. 3. Dian. p. 2. c. 14. Ref. 23. Metzger, La Croix l. c.* Quod magis tenet de assistentia matrimonii, de solemnii ministracione Diaconi vel Subdiaconi, de benedictione Chrismatis, Olei, Altarium, Abbatum, &c. Ratio est, quia in his omnibus non conficitur Sacramentum, neque hæc fiunt in persona Christi, & remotè se habent ad productionem gratiæ.

R. D. *Jansen Pars II.*

QUÆR. VI. Quid de Ministro Sacramentorum tempore pestis vel incursum hostium? 21.

3. Seq. 1. Parochus tempore pestis non tantum tenetur suis administrare Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ, sed etiam Eucharistiam, si possit eodem periculo, quia ad id vi officii obligatur; si tamen sit solus, & statim successorem habere non possit, non tenetur novo periculo dare Communionem vel Unctionem, ne Parocho ægrotante vel deficiente Sacramenta magis necessaria Parochianis desint, est communis & certa. V. *Metzger 10. 2. à pag. 502. Verjays tr. 14. a. 8. Dicast. dis. 11. n. 123.* ubi refert declarationem *S. Congregationis*, qua prohibetur Parochus per se ea ministrare infectis, si alius sit, qui ministret, ne reliqui Parochiani fugiant ejus conversationem, quem sciunt agere cum pestiferis. 2. Etiam alii Sacerdotes, sive sæculares, sive Regulares, tenentur in defectu Pastoris ex charitate ministrare Sacramenta fidelibus, & quidem in extrema necessitate spirituali cum periculo vitæ corporalis; id enim exigit ordo charitatis, ut quilibet vitam temporalem corporis postponat vitæ æternæ animæ proximi; necessitas autem gravis hic dicitur, in qua quis sine tuo adjutorio difficulter salvabitur, ut si peccator sit absolvendus vel disponendus ad contritionem; extrema, quando quis sine tuo adjutorio esset damnandus, eò quòd seipsum juvare non possit: v. g. infans moriturus sine baptismo. 3. Parochus sibi provideat de præ-

B ser-

servativis; optima & facillima præservativa est, infectos non accedere jejuno stomacho; salivam in illorum præsentia non deglutire; inter se & inter infectum ponere ignem, carbones ardentes, vel saltem candelam accensam; cavere vel maximè ab halitu infecti; uti vestibus minimè villosis, easque aquâ vel flammâ sæpiùs lustrare; si sentiatur aliqua alteratio, provocandus est copiosus sudor, &c.

4. Moneat populum, ut omnes adhuc sani in Ecclesia Sacramentum pœnitentiæ & Viaticum percipiant, ne cum periculo semper opus sit adire domos infectas. 5. Seridè inculcet esse gravissimum peccatum, & infectum esse reum non unius homicidij, si temerè se immisceat sanis, eosque omnes periculo mortis exponat.

6. Si indigens Sacramento pœnitentiæ sit capite turbatus, aut ex passione vel obstinacia aliquoties rejiciat Parochum, si ex post Parochum petat, & sit spes fructus, denuò tenetur eum adire, cum manifesto periculo infectionis, quia id exigit ejus officium.

23. 7. Gravissimè peccat, si tempore pestis fugiat, aut resignet; est enim conductus pro tali necessitate, sicut miles pro prælio. *Chapeville, Barb. de Paroch. p. 2. c. 17.* Et quamvis fortè cum licentia Episcopi substituto æquè idoneo ad tempus abesse possit, debet tamen esse ita vicinus, ut in omnes populi necessitates intendere possit.

8. Vagis peste infectis tenetur providere Parochus, in cujus Parochia decumbunt. 9. Si plures simul petant Sacramenta, ij præferendi sunt, qui

petunt Sacramenta magis necessaria; inter æqualiter egentes, primò habenda est cura Principis, parentum, civium, alienigenarum. 10. Quæ dixi de Parocho, etiam tenent de Episcopo vel Prælato regulari, ita ut suis per se vel alium idoneum non tantùm in extrema, sed & in gravi necessitate spirituali cum periculo vitæ succurrere obligentur. 11. Quæ dicta sunt de tempore pestis, etiam locum habent in incurso hostium, Turcarum, hæreticorum &c. Ita ut Pastor tunc fugere non debeat, nisi & populus fugiat, sed suis commanere & indigentibus assistere, etiam cum periculo vitæ; poterit tamen latitare in occulto, ex quo suis providere possit. Item si parochianus tuus extremo supplicio afficiendus petat confiteri, tenetur Parochus eum adire cum periculo vitæ, nisi majora inde timeantur incommoda fidei vel aliis fidelibus: si hæreticus in ultimo agone petat in fide instrui, vel infidelis baptizari, quilibet tenetur eum instruere & baptizare saltem cum aliquo periculo, quia ad minus est necessitas spiritualis valde gravis.

24. QUÆR. VII. An liceat Sacramentum petere à Ministro indigno?

25. R. 1. Extra casum extremæ necessitatis non licet petere Sacramenta à Ministro non tolerato, hoc est, nominatim excommunicato vel suspensso, notorio Clerici percussore, publicè per sententiam irregulari, publicè & in perpetuum degradato. Ratio est, quia Ecclesia graviter prohibuit cum his communicare, præsertim in

in Sacris. Idem in quibusdam Dice-
 cessibus statuitur de publicis fornicariis
 vel concubinariis. In extrema
 verò necessitate, seu in periculo vitæ,
 quando alius Sacerdos haberi non
 potest, à non tolerato licet petere Sa-
 cramenta necessaria, velut Baptif-
 mum, *c. si quem 24. q. 1.* Sacramentum
 Pœnitentiæ, *Trid. sess. 14. c. 2.* Idem de
 Viatico, etsi præcesserit absolutio,
 docet *Suar. d. 72. sect. 4. ex c. quod in te
 de pœnit. & remiss.* De extrema Unctio-
 ne contrarium dicit Innoc. III. ibi-
 dem. 2. Ab excommunicato vel
 suspenso tolerato ex gravi causa Sa-
 cramenta peti possunt, quia Ecclesia
 non prohibet cum his communica-
 re, & petitur res sancta, quam præ-
 via contritione vel confessione licite
 præstare potest. Vide *Casum 114. q. 3.*
 Gravis autem causa est, si urgeat præ-
 ceptum Communionis annuæ, vel
 quis diu non sit confessus, & alius
 Minister sine notabili incommodo
 haberi non possit, &c. 3. In dubio,
 an Minister sit ministraturus Sacra-
 mentum in mortali, ab eo peti potest,
 quia in dubio debet præsumi bonus;
 & quamvis paulò antè peccaverit
 mortaliter, tamen præsumi potest se
 disposuisse saltem per contritionem,
 nisi constaret ipsum esse consuetudi-
 narium, aut esse in occasione proxima;
 tunc enim absque gravi causa
 vel necessitate Sacramenta peti non
 possent, ne ei detur scandalum vel
 occasio peccandi.

26. QUÆR. VIII. Quid circa dispo-
 sitionem & intentionem suscipientis?

27. 1. Ut quis licite suscipiat Sa-

cramenta vivorum, requiritur status
 gratiæ, & ad Eucharistiam non suf-
 ficit contritio, sed jure divino in
 peccatore requiritur confessio præ-
 via, ut dicitur suo loco; ad baptif-
 mum in adulto requiritur fides & at-
 tritio de peccatis actualibus.

28. 2. Ut Sacramenta validè susci-
 piantur, in adultis requiritur aliqua
 intentio, in parvulis & perpetuo
 amentibus sufficit intentio Christi &
 Ecclesiæ; in adultis ad minus requi-
 ritur & sufficit habitualis, hoc est,
 voluntas præterita non revocata; un-
 de qui post petitionem Sacramenti
 incidit in amentiam vel lethargum,
 validè baptizatur, confirmatur, com-
 municatur, absolvitur, inungitur, &c.
 quamvis in phrenesi vel amentia
 contradicat. Imò ad baptismum val-
 de probabiliter sufficit intentio im-
 plicita inclusa in at- vel contritione,
 ideoque Judæus in articulo mortis
 attritus baptizari posset, etiamsi dicat
 se nolle baptismum, quia verè attritus
 habet voluntatem servandi omnia
 Dei præcepta, & percipiendi media
 ad salutem necessaria; ergò implicite
 etiam vult Baptismum, & intentio
 opposita est minus efficax; si enim
 sciret Baptismum esse medium ne-
 cessarium, certò illum veller. In
 Confirmatione, Communione, Un-
 ctione etiam sufficit intentio inter-
 pretativa, qua quis ex vita Christianè
 acta præsumitur hæc Sacramenta
 velle, etsi de facto ea ob morbum,
 amentiam, lethargum, &c. petere
 non possit: de aliis dicitur suo loco.
 Hoc adde, ad valorem reliquorum

Sacramentorum requiri Baptismum, quia Baptismus est *Janua vite spiritalis, per quem membra Christi ac de corpore efficitur Ecclesia*, uti definit *Florent.* in Decreto *Eugen. IV.* ad Armenos, ideoque soli baptizati sunt membra Ecclesiae, & capaces Sacramentorum, quae pro sola Ecclesia instituta sunt.

29. QUÆR. IX. An Sacramenta dari possint indigno?

31. I. Si suscepturus ita sit inhabilis seu indignus, ut ei Sacramentum nec validè conferri queat, nequidem metu mortis licitè conferri potest, ut si quis minetur te occidere, nisi baptizes Judæum invitum, vel puerum baptizatum, aut absolvas indispositum. Ratio est 1. quia tunc applicando materiam & formam, simulas te conferre Sacramentum, quod tamen scis te conferre non posse, ideoque illudis Christo, & verbis sacris ab ipso institutis abuteris, reddisque formam falsam, & mentiris in re gravissima; exercitè enim & in facto dicis te nomine Christi baptizare, absolvere, quod tamen scis fieri non posse, idque nunc certum videtur ex propositione 29. ab Innoc. XI. damnata: *Urgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.* Similiter si intenter mors, nisi extra Missam consecres panem, peccas mortaliter, si absque intentione proferas formam ob rationem datam; posse tamen tali casu submissè recitari Orationem Dominicam vel aliam, vel super panem dici: *Hoc non est corpus meum, & super pœnitent-*

tem indispositum: *Ego te non absolvo*, docent *Carden. 2. crisi d. 20. n. 44. 52. Bosco hic n. 232.* quamvis circumstantes putarent te consecrare vel absolvere. Ratio est, quia hæc omnia de se sunt indifferentia, neque simulas circa administrationem Sacramentorum, quia non applicas materiam & formam, ideoque nec formam falsam reddis; idem alii dicunt, si metu adactus baptizes infantem baptizatum, affundendo vinum his verbis: *Pax tecum*, intellige hæc, si absit scandalum, & non petantur in contemptum religionis, qui raro aberit. *V. Henao n. 1776.*

30. Aliud est de Matrimonio, quod metu mortis inire potes, etsi scias illud ratione metus vel alterius impedimenti fore nullum. *Nav. Sanch. Castrop. de spons. punct. 12. Bosco n. 232. Spor. p. 4. c. 1. n. 21. La Croix n. 262.* quia non abuteris formam vel materiam Sacramenti; nam solus contractus absolutus & validus potest esse materia Sacramenti, qualis non est inritus ex metu, vel cum impedimento dirimente; neque hic est mendacium, quia ex circumstantiis gravis metus illa verba: *Accipio te in meam*, habent hanc restrictionem: *Quantum est in me, aut, si tenear.* *Scot. in 4. dist. 29. q. unica.*

31. II. Peccatori indigno, qui validè quidem, sed sine effectu sumeret, Sacramenta ministrare per se non licet, est *communis & certa*, tum ex perpetuo Ecclesiae usu, tum ex Concil. Arelateni, & probatur 1. ex Script. *Non est bonum sumere panem filiorum, & dare*

Et dare canibus, Matth. 25. id est, ut explicat S. Tho. 9. 80. art. 6. peccatoribus manifestis. Idem 1 Cor. 4. Hic jam queritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur; sed non est fidelis, qui Sacramenta sibi concedita indignis inutiliter & sine fructu dispensat, sicut Minister Regis non est fidelis; si pecunias datas ad conscribendos amicos vel milites profundat inutiliter; quid si det hosti vel proditori iisdem abusu ad injuriam Regis?

2. Minister, qui non avertit injuriam sui domini, cum facile potest, non est fidelis, multo magis si cooperetur; atqui cooperatur, dando Sacramentum indigno. 3. Peccat contra charitatem proximi, cooperando ad ejus peccatum. 4. Sacerdos peccat, collocando hostiam in loco sordido; ergo à priori, si det peccatori. Unde deduces seqq.
32. 1. Sacerdos consecrans in mortali tria distincta admittit sacrilegia, quatenus scilicet Sacramentum indignè conficit, indigno ministrat, & indignè suscipit; hæc tamen in confessione satis exprimuntur, dicendo: Semel conscius peccati mortalis consecravi. 2. Quamvis juxta communem Matrimonium ex justa causa post dispensationem impetratam licitè iniri possit, cum peccatore etiam publico, v. g. hæretico, eò quòd contrahentes principaliter conficiant contractum, & indirectè solùm Sacramentum; nihilominus Parochus Matrimonio assistens debet ex officio allaborare, ut sponsi sint in statu gratiæ, & si sponsus sit hæreticus ma-

terialis, debet cum eo elicere contritionem. 3. Peccatori publico etiam publicè negandum est Sacramentum, quia nullum jus habet, estque jam publicè infamatus, & sine scandalo & irreverentia dari non potest, S. Th. l. c. Peccator autem publicus vocatur, cujus delictum est notorium de jure, facto, vel fama, ut explicavi Casu 36. à n. 15. Sed quid si minetur mortem, nisi detur v. g. Eucharistiæ? Dari potest, nisi petat in contemptum religionis; si enim dari possit indigno pro conservanda ejus fama, cur non pro conservanda vita ministrantis? 4. Si crimen non sit publicum, attamen notam omnibus præsentibus, neganda est Communio, quia negari potest sine nova infamia; si verò uni aut alteri ex præsentibus non sit notum, neque simpliciter sit publicum, non est neganda Communio, quia adhuc retinet jus ad famam respectu horum. Si crimen quidem aliquos ex præsentibus lateat, sit autem simpliciter publicum, vel publicum in vicinia, ex qua facilè hic sit publicandum, adhuc negari debet, quia amisit jus ad famam etiam hic, & temerè Sacramentum petendo est causa, quòd crimen etiam ignorantibus propaleretur. 5. Ut peccatori publico Sacramentum publicè dari possit, debet publicè constare de ejus emendatione; quod tunc fit, si coram pluribus sit confessus, & sustulerit occasionem proximam. Si pluries confessus semper sit relapsus, aut retinuerit occasionem proximam, non dimittendo v. g. concubi-

nam, &c. ad Sacramenta admitti non potest, quia adhuc publicè est indignus, *Bernal. d. 48. n. 45.* Si occultè egit pœnitentiam, occultè admitti poterit, non publicè. 6. Si delictum publicum sit certum, & emendatio dubia, Sacramentum negari debet, quia certitudo delicti est in possessione; si crimen sit dubium, vel de eo sola est probabilis vel publica suspicio absque morali certitudine, Sacramentum negari non potest, quia habet jus certum ad famam & Sacramenta, quo per suspensionem incertam privati non debet, *Suar. d. 67. f. 6. Henric. Vasq. d. 209. c. 5. Spor. n. 185.* Ex eadem ratione si delictum sit certum, sed dubitetur an sit publicum, debet Sacramentum negari occultè, sed non publicè.

37. 7. In articulo mortis etiam peccatori publico Sacramenta negari non debent, modò contritionis signa dederit, necessitas excusat à scandalo, vel scandalum tollere debet Minister, publicando occultam ejus pœnitentiam, *Suar. l. c. Castrop. punct. 20.* 8. Si peccator occultus petat occultè, neganda est Communio; id enim exigit reverentia Sacramenti, & negari potest absque infamia, nisi indignitas solùm cognita sit ex confessione, *Sylv. Nav. c. 21. n. 55. Fagnol. Coning. q. 80. a. 6.* Tunc enim negans læderet sigillum, nec enim vel licet loqui pœnitenti de auditis in confessione, minùs tacitè exprobrare crimen confessum, quod fieret negando Eucharistiam; nihilominùs tunc posse negari Eucharistiam, si nullus

alius sit præsens, docent *S. Thom. in 4. d. 9. q. 1. Vasq. Suar. supra, Castrop. n. 20.* quia videtur non esse illicitum uti scientia confessionis ad proprias actiones moderandas, si nulli inde fiat suspicio criminis uti hìc, aliàs non liceret negare Eucharistiam, quam ex confessione scio peti ad comburendum, vel ad usum magicum, neque negare possem gladium, quem scio peti ad me occidendum; sed de hoc dicam *Cas. 100. n. 12. & seq.*

9. Si occultus peccator publicè petat, admitti debet, si repelli non potest absque infamia, *S. Th. q. 80. a. 6.* & habetur expressè *cap. si tantum. c. placuit. q. 2. c. si Sacerdos de offic. ord.* Ratio est, quia occultus peccator retinet jus ad famam; & quamvis Christus etiam habeat jus, ut non inhonoretur ab indigno sumente, tamen illo jure uti non vult cum infamia peccatoris occulti, ut patet in Juda, quem occultè indignum à Communione non repulit, & obligatio tales repellendi esset onus intolerabile pro Ministro, darètque occasionem infinitam litium, scandalorum, inimicitiarum, &c. Erit tamen talis peccator privatim monendus, vel si non possit, omnes in genere hortandi sunt ad dignam Sacramentorum susceptionem.

39. *Dices 1.* Episcopus potest occultè indignum v. g. irregularem publicè repellere ab Ordine, ergò & à Communione. *2.* Non repellendo cooperatur ejus peccato. *3.* Petens hostiam ad eam projiciendam in cloacam, vel ad comburendam, potest publi-

publicè repelli. 4. Ad tuendam vitam vel honorem innocentis licitè aperio occultum scelus iniqui insidiatoris; ergo & licitè cum infamia nego Eucharistiam pro tuendo honore Christi. 5. Si Cajus repetat suum gladium ad se vel alium occidendum, debeo eum negare etiam cum infamia; ergo & Eucharistiam, quia moraliter occidet animam. 6. Præceptum non dandi Sacramentum indigno est negativum, ergo obligat semper pro semper.

R. ad 1. Si ordinandus sit indignus propter peccatum occultum, etiam repelli non debet cum infamia; quia tamen plerumque potest sine infamia ab Ordine repelli, & plerique rejiciuntur propter defectum physicum natalium, ætatis, tituli, subjectionis, &c. hinc etiam publicè rejici debet vel maximè irregularis, quia ita Ecclesia præcipit, & si quæ sit infamia, hic prævalere debet bonum publicum Ecclesiæ. *Ad 2.* Cooperatur tantum materialiter, præbendo rem optimam, qua suscipiens potest & debet benè uti. *Ad 3.* Nego consequens. Christus tali casu resignavit juri suo, non verò innocens juri ad vitam & honorem. Deinde sacrilegium præcipuè consistit in actu interno, seu in voluntate Sacramentum indignè sumendi, quæ jam tum existit, & per publicam Sacramenti sumptionem impediri non potest, damnum verò vitæ vel honoris consistit in actu externo, qui manifestando crimen occultum insidiatoris vel negando gladium potest impediri; hinc patet

ad 5. *Ad 6.* distinguo consequens. Ergo obligat semper pro semper in certis circumstantiis, C. in omnibus, N. *Non occides* est præceptum negativum, & tamen non obligat in casu necessariæ defensionis, ira & hic.

40.

QUÆR. X. Quis sit effectus Sacramentorum & Sacramentalium?

R. 1. Effectus omnibus Sacramentis communis est gratia; gratia autem est duplex, habitualis & actualis; habitualis est qualitas supernaturalis permanens, reddens hominem sanctum, justum, amicum & filium Dei adoptivum & hæredem cæli; gratiam habitualement consequuntur seu cum ea simul infunduntur habitus supernaturales omnium virtutum, quibus homo adjutus permanenter possit elicere actus meritorios vitæ æternæ, fidei, spei, charitatis, aliarumque virtutum. Gratia actualis est auxilium hominem transeunter adjuvans ad eliciendos actus supernaturales virtutum, maximè si homo per peccatum mortale amisit gratiam sanctificantem, & consequenter habitus supernaturales virtutum; tunc enim necesse habet adjuvari auxilio transeunte. 2. Omnia Sacramenta in omnibus ritè dispositis ex opere operato causant gratiam habitualement seu sanctificantem, in infantibus, perpetuò amentibus aut adultis æqualiter dispositis æqualem, in aliis majorem vel minorem pro majori vel minori subjecti dispositione. *S. Th. 2. 2. q. 69. a. 1.* ita tamen ut Sacramenta digniora, v. g. Eucharistia & Baptismus, cæteris paribus, plus gratiæ causent

sent quàm alia; gratiam sanctifican-
tem comitantur habitus supernatu-
rales virtutum, item jus ad specialia
& copiosiora auxilia gratiæ actualis
suo tempore danda pro cuiusque Sa-
cramenti sine consequendo condu-
centia in quo iure gratia Sacramenta-
lis distinguitur à gratia communiter
dicta. 3. Tria Sacramenta, scilicet
Baptismus, Confirmatio & Ordo in-
super causant characterem seu qua-
litate indelebilem in anima, quâ
homo designatur servus, miles, mi-
nister Christi, hæc qualitas in damna-
tis manet ad confusionem, in beatis

ad gloriam. 4. Sacramentalia hæc
dicuntur omnes cæremoniæ ab Ec-
clesia ad cultum DEI, & præcipuè
circa decentem Sacramentorum ad-
ministrationem institutæ, ut exor-
cizationes, benedictiones aquæ, vini,
cereorum, vestium, Virginum, Ab-
batum, &c. hæc omnia non causant
gratiam ex opere operato, neque
peccata venialia remittunt, nisi in
quantum mediante impetratione Ec-
clesiæ causant in voluntate pios mo-
tus, qui proindè merentur gratiam
vel remissionem venialium. *S. Tho.*

4. 3.

CASUS LXXXIX.

De Baptismo.

Batius Theologus interrogatur:
1. Quid sit Baptismus. 2. Qua
materia remota. 3. Que proxima,
ubi de variis dubiis. 4. Quid de forma
eiusque mutatione. 5. Quotuplex sit
Baptismus. 6. Qualiter necessarius.
7. Quis sit Minister ordinarius, extra-
ordinarius, & quis inter hos preferendus.
8. An liceat baptizare alienos parochia-
nos. 9. Quid de vagis & peregrinis.
10. An liceat Baptismum accipere vel
petere ab heretico saltem ex timore gravis
mali. 11. An infantes & amentes bap-
tizari possint. 12. An infantes in utero
matris, an mater teneatur admittere
scissionem ventris, quid si mater moria-
tur. 13. Quid de abortivis. 14. Monstris.
15. An in vitis parentibus baptizari pos-

sint infantes hereticorum. 16. Infidelium.
17. Quid si infideles sint mancipia vel
bello capti: vel unus parentum consen-
tiat, vel ideo petat, ut infans liberetur
ab infestatione demonis. 18. Quid si in-
fans per fas vel nefas jam sit à parentibus
abstractus. 19. Quid si parentes sint mor-
tui, aut proles petat, vel sit in periculo
vite. 20. An aliquando Baptismus reue-
randus, & qua requiratur dispositio in
adulto rebaptizando. 21. Quid de in-
fante baptizato ab obstetrice vel heretico.
22. Quid de expositiis. 23. Quid de
eo qui multum angitur super valore sui
Baptismi. 24. An dubius de Baptismo
debeat abstinere ab aliis Sacramentis,
& si sit Sacerdos, Religiosus, de novo
ordinari, confiteri, Novitiatum servare,
pro-